

سلاح هسته‌ای در ترازوی

فقه و حقوق

www.ketab.ir

محمود حزبه زاده

سروشناسه: حزب‌زاده، محمود، ۱۳۶۳

عنوان و نام پدیدآور: سلاح هسته‌ای در ترازوی فقه و حقوق / مولف محمود حزب‌زاده.

مشخصات نشر: قم: حکیم روز، ۱۳۹۹

مشخصات ظاهری: رقی، ۲۰۸ ص

شابک: 978-622-7378-37-5

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. [۲۰۸-۲۰۱]؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: سلاح‌های هسته‌ای (فقه)

رده بندی کنگره: BP / ۱۹۸/۶

رده بندی دیوبی: ۲۹۷/۳۷

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۸۰۸۷۹

سلاح هسته‌ای در ترازوی فقه و حقوق

مؤلف: محمود حزب‌زاده

ناشر: حکیم روز

طراح جلد:

سال انتشار: ۱۳۹۹

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

قطع و صفحه: رقی، ۲۰۸ صفحه

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش:

۰۹۱۹۲۵۱۵۴۲۳ انتشارات حکیم روز

کلیه حقوق محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۲	مقدمه
۱۵	فصل اول: کلیات
۱۶	بیان مسأله
۱۶	اهداف
۱۶	سوالات تحقیق
۱۶	سوالات اصلی
۱۷	سوالات فرعی
۱۷	فرضیه‌های تحقیق
۱۷	فرضیه‌های اصلی
۱۷	فرضیه‌های فرعی
۱۷	پیشینه موضع
۱۸	شرح روش اجرای تحقیق
۱۸	جنبهای نوآوری تحقیق
۲۰	فصل دوم: مفهوم شناسی
۲۱	گفتار اول: انرژی هسته‌ای و کاربردهای آن
۲۱	چیستی انرژی هسته‌ای
۲۲	کاربردهای صلح آمیز انرژی هسته ای
۲۲	تولید الکتریسیته
۲۵	کاربردهای پزشکی و بهداشتی
۲۸	کاربردهای صنعتی
۳۰	کاربرد در دامپزشکی و دامپروری
۳۲	کاربرد در بخش صنایع غذایی و کشاورزی
۳۵	کاربرد در مدیریت منابع آب
۳۶	کاربرد در باستان شناسی

۳۷	کاربرد در امنیت
۳۷	کاربرد در اکتشافات
۳۸	کاربردهای نظامی انرژی هسته‌ای
۳۸	تولید بمب اورانیومی
۳۹	تولید بمب پلوتونیومی
۴۰	تولید بمب نوترونی
۴۲	تولید بمب هیدروژنی
۴۴	گفتار دوم: چیستی بمب هسته‌ای
۴۴	بمب هسته‌ای چیست؟
۴۵	تاریخچه سلاح‌های هسته‌ای
۴۸	بمب هسته‌ای چگونه منفجر می‌شود؟
۵۰	مشخصات انفجار هسته‌ای
۵۱	نور انفجار
۵۲	تشعشع حرارتی
۵۳	تشعشع هسته‌ای
۵۳	موج انفجار
۵۴	منطقه انفجار
۵۴	تأثیرات زیانبار بمب هسته‌ای
۵۴	آثار تخریبی انفجار هسته‌ای
۵۵	تأثیرات نامطلوب بر بهداشت و سلامت انسان
۵۸	تأثیرات نامطلوب بر حیات جانوری و گیاهی
۶۰	فصل سوم: مبانی فقهی ساخت سلاح هسته‌ای
۶۱	گفتار اول: بررسی ادله حرمت ساخت سلاح هسته‌ای
۶۱	استدلال به روایت امام صادق علیه السلام
۶۱	بیان روایت
۶۲	ترجمه روایت
۶۴	معنای لغوی صناعت
۶۵	معنای فساد محض
۶۵	معنای عبارت «وَلَا يَكُونُ مِنْهُ وَلَا فِيهِ شَيْءٌ مِّنْ وُجُوهِ الصَّالِحِ»

۶۶	مراد از «جمعیت التَّقْلِبِ»
۶۶	بیان استدلال
۶۶	توضیح استدلال
۶۷	بررسی دلیل
۶۷	وجوب وفای به عهد در پیمان NPT
۶۷	چیستی NPT
۶۹	مفاد پیمان NPT
۷۰	تاریخ پیوستن ایران به معاهده NPT
۷۱	وجوب وفای به عهد در روابط دیپلماسی
۷۲	ادله و جوب وفای به عهد در مقابل کفار و مشرکین
۷۸	وفای به عهد در سیره پیامبر اکرم ﷺ
۸۰	چند نمونه تاریخی
۸۱	بررسی دلیل
۸۲	وجوب دفع ضرر محتمل
۸۲	معنای قاعده
۸۳	موضوع قاعده
۸۴	مراد از وجوب در قاعده
۸۴	مراد از دفع
۸۶	ضررهای احتمالی ساخت سلاح هسته‌ای
۸۷	بررسی دلیل
۸۸	نتیجه گیری
۸۹	گفتار دوم: بررسی ادله جواز ساخت سلاح هسته‌ای
۸۹	استدلال به فقره پایانی روایت امام صادق علیه السلام
۸۹	بیان روایت
۸۹	ترجمه روایت
۹۰	توضیح استثناء به کار رفته در روایت
۹۱	معنای لغوی منفعت

۹۱	منفعت محله ساخت سلاح هسته‌ای (بازدارندگی هسته‌ای)
۹۲	بیان استدلال
۹۳	توضیح استدلال
۹۴	بررسی دلیل
۹۵	استدلال به آیه ۶۰ سوره انفال (وجوب آمادگی دفاعی)
۹۵	ترجمه
۹۶	تفسیر
۹۸	مراد از قوه و رباط الخيل
۹۹	بررسی استدلال
۱۰۰	استدلال به اصل عملی برائت
۱۰۰	تعريف اصل برائت
۱۰۱	انواع برائت
۱۰۲	مجرای اصل برائت
۱۰۳	شرایط عملی به اصل برائت
۱۰۴	کیفیت استدلال
۱۰۴	نتیجه گیری
۱۰۵	فصل چهارم: مبانی فقهی استفاده از سلاح هسته‌ای
۱۰۶	گفتار اول: بررسی ادله حرمت استفاده از سلاح هسته‌ای
۱۰۶	حرمت نسل کشی
۱۰۶	تاریخ و پاره‌ای از علل کشتار جمعی
۱۰۷	تعريف و ماهیت
۱۰۸	نسل کشی از دیدگاه اسلام
۱۰۸	دلائل قرآنی حرمت نسل کشی
۱۱۵	ادله روایی حرمت کشی
۱۱۸	اصل منع اعتداء
۱۱۹	ادله قرآنی
۱۲۰	نظرات مفسران
۱۲۱	معنای اعتداء
۱۲۶	تفسیر مجمع البيان

۱۲۸	ادله روایی
۱۲۸	نتیجه‌گیری
۱۲۹	سیره معصومین در برخورد با غیر نظامیان
۱۳۰	سیره پیامبر اکرم ﷺ
۱۳۲	سیره امیر المؤمنین علیه السلام
۱۳۳	سیره امام سجاد علیه السلام
۱۳۸	نتیجه‌گیری
۱۳۹	لزوم رعایت تفکیک در حملات مسلحانه
۱۳۹	تفکیک میان غیرنظامیان (غیرمقاتلین) و رزمدگان (مقاتلین)
۱۳۹	دلیل قرآنی
۱۴۰	ادله روایی
۱۴۱	سیره پیامبر اکرم ﷺ
۱۴۱	آراء فقهاء
۱۴۲	تفکیک میان اهداف غیر نظامی (حوال عین نظامی) و اهداف نظامی
۱۴۳	معابد
۱۴۴	نتیجه‌گیری
۱۴۵	قاعده لاضر
۱۴۵	تعريف قاعده لاضر
۱۴۵	اهمیت قاعده
۱۴۵	معنای ضرر و ضرار
۱۴۶	قلمره «لاضرر ولا ضرار»
۱۴۷	مفاد قاعده
۱۴۹	مستندات قاعده لاضر
۱۴۹	ادله قرآنی
۱۵۱	ادله روایی
۱۵۳	عقل و بنای عقلا

۱۵۳	استدلال به قاعده
۱۵۴	قاعده اثم
۱۵۴	تعريف قاعده
۱۵۵	مستندات قاعده
۱۵۵	ادله قرآنی
۱۵۶	معنای لغوی و فقهی معاونت
۱۵۸	معنای لغوی و اصطلاحی اثم
۱۵۹	معنای لغوی و اصطلاحی عدوان
۱۶۰	ادله روایی
۱۶۱	حکم عقل
۱۶۲	اجماع
۱۶۲	استدلال به قاعده
۱۶۳	قاعده وزر (اصل شخصی بودن مجازات)
۱۶۴	معنای قاعده
۱۶۵	ادله قاعده
۱۶۵	ادله قرآنی
۱۷۰	ادله روایی
۱۷۲	اجماع
۱۷۲	عقل
۱۷۲	بررسی مستندات
۱۷۳	استدلال به قاعده
۱۷۳	نظرات علماء و مراجع تقليد
۱۷۶	گفتار دوم: بررسی ادله جواز استفاده از سلاح هسته ای
۱۷۶	قاعده مقابله به مثل
۱۷۷	مفهوم قاعده در لغت و اصطلاح قرآنی
۱۸۱	مستندات قاعده مقابله به مثل
۱۸۱	ادله قرآنی
۱۸۳	ادله روایی
۱۸۴	اقدامات تلافی جویانه

۱۸۸	تقدیم قواعد بشردوستانه بر قاعده‌ی مقابله به مثل و عدالت
۱۸۸	موازین اخلاقی
۱۸۸	اصل تمایز (ایمنی غیر رزمندگان)
۱۸۹	اصل تناسب
۱۹۳	ممتوییت مقابله به مثل در رفتار با اسیران جنگی
۱۹۴	اصل تحدید تسليحات
۱۹۷	نتیجه‌گیری
۱۹۹	نتیجه‌گیری پایانی
۱۹۹	ساخت سلاح هسته‌ای
۱۹۹	استفاده از سلاح هسته‌ای
۲۰۱	فهرست منابع
۲۰۱	کتاب‌ها
۲۰۱	منابع عربی
۲۰۶	منابع فارسی
۲۰۷	مقالات
۲۰۸	سایت‌ها

مقدمه

جوامع بشری از گذشته‌های بسیار دور با واژگان جنگ و صلح آشنا بوده‌اند. به ندرت جامعه‌ای را می‌توان یافت که جنگ را نیازموده و تلح و شیرین شکست‌ها و پیروزی‌ها را نچشیده باشد. تجاوز و دفاع، دو روی زشت و زیبای سکه جنگ و کارزارند که خاستگاهشان، قدرت طلبی‌ها و برتری جویی‌ها از یک سو، و ستم‌ستیزی‌ها و عدالت‌خواهی‌ها از سوی دیگر بوده است؛ جاه طلبان از راه جنگ، در صدد گسترش دامنه نفوذ و سلطه خویش برآمده‌اند، عدالت‌خواهان نیز به ناچار برای دفاع از عزّت و شرافت خویش به جنگ روی آمدند و در برابر تجاوزگران، میدان کارزار را رها نکرده‌اند تا مبادا فساد را بدمد، پهنه گیتی را در نوردد و زمین با همه گستره‌اش برای شایستگان و مسلمانان تنگ شود.

پس از طلوع خورشید اسلام از میان حنایه‌العرب و دعوت همگانی پیامبر ﷺ، بسیاری از مشرکان و یهودیان بنای ستیز و خصومت گذاشتند و برای محو اسلام و گروندگان اندکش، به جنگ دست یازیدند. مسلمانان هم با نزول آیه اذن جهاد (حج / ۳۹)، اجازه یافتدند تا از دین خدا و کیان اسلام دفاع کنند. از آن پس، نبردهای متعددی میان مسلمانان و مشرکان و یهودیان رخ داد و آیات جهاد و دفاع به تدریج بر پیامبر ﷺ فرو فرستاده شد. در این آیات، مبانی عقیدتی، اخلاقی، سیاسی و فقهی جهاد و دفاع و پاره‌ای از مسائل تاریخی و نظامی نبردهای مسلمانان با تجاوزگران تبیین گردیده است. افزون بر آیات، در روایات و سیره عملی پیامبر ﷺ و

حضرت علی علیّا نیز ابعاد گوناگون جهاد و دفاع به ویژه بعد نظامی آن مانند اصول و فنون جنگ، تاکتیک‌ها و شیوه‌های جنگی، آماده‌سازی و تجهیز لشکر، ساماندهی سپاه و سازماندهی نیروها، جنگ روانی و... روشن شده است.

درنگ در این دو منبع غنی و ارزشمند، هر انسان ژرف‌نگر و آگاهی را بدین مهم رهنمودن می‌شود که اسلام همچنان که در عرصه‌های سیاست و اقتصاد و اخلاق از نظام‌های مستقلی برخوردار است، در زمینه جنگ و دفاع نیز دارای نظام است. در این نظام، مؤلفه‌هایی مانند ماهیّت، اهداف، شرایط و قوانین و مقررات جنگ و صلح، ابزارها و تسليحات نظامی، عوامل پیروزی و شکست، وظایف و ویژگی‌های فرماندهان و نیروهای سلاحی دیگر از مسائل دفاعی وجود دارد. از مباحث مهم نظام دفاعی اسلام مباحث ابزارها و تسليحات نظامی است که تحقیق بدان پرداخته است.

در عصر ما و بر پایه دانش و فناوری جدیدی بدان داشت هسته‌یی که به عنوان یک موهبت الهی می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد، ابزار نوظهوری تحت عنوان سلاح هسته‌یی ساخته شد که تاکنون به عنوان خطرناک‌ترین، مخرب‌ترین و بحث انگیزترین ابزار جنگی و نیز مهمترین سلاح از سلاح‌های کشتار جمعی (WMD) و غیر متعارف یا استراتژیک شناخته شده است، البته در هر عصری، سلاح خاصی به عنوان سلاح استراتژیک مطرح بوده و با تولید سلاح برتر در دوره‌های بعدی، ویژگی‌های سلاح استراتژیک به دوره بعد منتقل می‌شود.

در عصر ما موضع دین اسلام در قبال سلاح هسته‌ای همیشه مورد پرسش بوده است. اسلام شناسان و صاحب نظران دینی فراوانی که گروه اکثریت و غالب را تشکیل می‌دهند، با توجه به روح صلح طلبانه اسلام همواره تعارض این سلاح را با آموزه‌های اسلامی بیان کرده‌اند.

بررسی آیات قرآن و روایات اسلامی در مورد آداب جنگ این حقیقت را به وضوح ثابت می‌کند که اسلام مسائل اخلاقی و انسانی را حتی در خشونت‌بارترین صحنه‌های زندگی یعنی میدان جنگ نادیده نگرفته و همه جا قهر را با لطف و خشونت را با رحمت، عجین ساخته است.